

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZY
GIMNAZJUM nr 2 w KOŁOBRZEGU

Rok szkolny 2015/2016

I. PODSTAWY PRAWNE DO NAPISANIA PROGRAMU

1. Konstytucja RP z dnia 17.10.1997r.
2. Ustawa o systemie oświaty z dn. 07.09.1991 (Dz. U. Nr 95poz. 425 z późn. zm.)
3. Karta nauczyciela ze zmianami z dn. 26-01-1982
4. Konwencja o prawach dziecka
5. Rozporządzenie MENiS z 15.02.1999 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 14 poz. 129)
6. Rozporządzenie MEN z 17.11.2010r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2010 nr228 poz.1487).

II. Szkoła a wychowanie

Wychowanie to proces rozwijania zalet moralnych, intelektualnych, artystycznych i fizycznych, które dziecko posiada w stanie potencjalnym. Wychowanie jest planowanym i świadomym działaniem ukierunkowanym na kształtowanie osobowości człowieka. Działanie to realizowane jest nie tylko przez samą szkołę, ale również przez rodziców i samych uczniów. Każdy nauczyciel realizując program nauczania swojego przedmiotu jest jednocześnie przekazicielem wartości postaw pożądaných w danej społeczności i rzecznikiem praw każdego ucznia. W obecnej sytuacji oświatowej zdecydowanie wzrasta rola wychowawcy, który powinien być dla ucznia przywódcą, doradcą i przyjacielem. Nauczyciel nie tylko musi nauczać, lecz wychowywać i jednocześnie do każdego ucznia podchodzić indywidualnie mając na uwadze wrażliwą i nadmiernie pobudliwą naturę ucznia. Sukces w procesie wychowawczym jest możliwy wówczas, gdy działania wychowawcze obejmują wszystkie sfery życia człowieka. W świetle tych założeń program wychowawczy szkoły ujmuje wychowanka w sposób integralny a wychowanie obejmuje sferę: intelektualną, moralną, społeczną, emocjonalną, duchową i zdrowotną.

Zadania ogólne szkoły jako środowiska wychowawczego:

1. Zapewnienie środowiska wszechstronnego rozwoju osobowego w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, estetycznym, moralnym i duchowym.
2. Zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i indywidualnej opieki wychowawczej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji emocjonalnej lub ogólnozyciowej, w tym uczniom zagrożonym uzależnieniem.
3. Kształcenie świadomości życiowej użyteczności zarówno poszczególnych przedmiotów, jak i całej edukacji.
4. Uczenie szacunku dla dobra wspólnego, jako postawy życia w społeczności lokalnej i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych.
5. Wdrażanie uczniów do samodzielności; pomaganie im w podejmowaniu decyzji dotyczącej kierunku dalszej edukacji i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu społecznym.
6. Budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji.

III. Główne cele programu wychowawczego

1. Umiejętne towarzyszenie uczniowi na drodze jego rozwoju i stwarzanie mu wartościowego środowiska wychowawczego.
2. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny z pełnym uznaniem zasady że pierwotnie i największe prawa wychowawcze do swoich dzieci mają rodzice.
3. Prowadzenie do pełnego rozwoju osobowego, do bycia człowiekiem o wysokim morale umiejącym współżyć z innymi i żyć dla innych.
4. Wszyscy pracownicy szkoły są wychowawcami-wychowują swoją osobowością oraz postawą.

IV. Charakterystyka programu wychowawczego

- Koncepcja wychowania w naszej szkole zwraca szczególną uwagę na następujące zagadnienia:
 - na jakich wartościach należy poprzeć działania wychowawcze,
 - do jakich ról społecznych przygotować młodego człowieka,
 - w jaki sposób stymulować jego prawidłowy rozwój,
- Życie społeczności szkolnej opiera się na szerokim wymiarze stosunków międzyludzkich, wśród których priorytetową rolę wyznaczają relacje uczeń-nauczyciel-rodzic.
- Jedną z misji wychowania jest pobudzanie i zwrócenie uwagi na wszechstronny rozwój ucznia.
- Wspieranie samokształcenia i samowychowania – nieodłącznych elementów życia dorosłego człowieka.
- W procesie wychowawczym znaczące miejsce ma wychowanie do przyszłego życia w rodzinie i kultywowanie takich wartości jak:
 - poszanowanie godności własnej i drugiego człowieka,
 - szacunek do drugiego człowieka,
 - odpowiedzialność, lojalność, miłość,
 - małżeństwo, rodzina.

Rola szkoły w tym obszarze wychowania polega w dużej mierze na wspomaganiu rodziców zgodnie z ich oczekiwaniami. Kształtowanie postaw wobec życia, samego siebie i innych wymaga działań wychowawczych ukierunkowanych na życie społeczne.

Podtrzymywanie stałej współpracy z rodzicami, środowiskiem lokalnym, instytucjami wspomagającymi proces wychowawczy a także kościołem – zwiększa skuteczność oddziaływań wychowawczych.

V. Założenia programu wychowawczego

Program wychowawczy odpowiada na realne potrzeby ucznia. Uczniowie w szkole mają możliwość rozwoju wszystkich sfer osobowości, uczą się w sposób prawidłowy zaspakajając swoje potrzeby, nabywają umiejętności, które pomagają w wytyczeniu i realizowaniu własnej drogi życiowej.

Nauczyciele wspomagają rozwój osobowy ucznia we wszystkich sferach:

- intelektualnej,
- moralnej,
- duchowej,
- emocjonalnej,
- społecznej,
- fizycznej.

Działania wychowawcze podejmowane w ramach programu wychowawczego zmierzają do tego aby uczniowie:

1. Rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie.
2. Mieli świadomość życiowej użyteczności zarówno z poszczególnych przedmiotów szkolnych jak i całej edukacji na danym etapie kształcenia.
3. Stawali się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra własnego z uwzględnieniem dobra innych: byli odpowiedzialni za siebie, za innych, za godność własną i innych.
4. Poprzez poszukiwanie, odkrywanie, dążenie do rzetelnej pracy osiągnęli wielkie cele życiowe i wartości ważne dla odnalezienia własnego miejsca w świecie.
5. Uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowali się do życia w rodzinie, społeczności lokalnej i w państwie przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowaniu postaw patriotycznych.

6. Przygotowali się do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości oraz mieli możliwość doskonalenia się.
7. Kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów, umieli współdziałać i współtworzyć wspólnotę nauczycieli i uczniów.

Równość szans:

Szkoła zaspokaja potrzeby edukacyjne i zapewnia rozwój osobowy uczniów. W działalności szkoły nie występują przejawy uprzedzeń i niesprawiedliwości:

- 1) Przyjmowanie uczniów do szkoły odbywa się zgodnie z przepisami prawa.
- 2) W szkole przestrzegane są prawa dziecka i prawa ucznia oraz jest upowszechniana wiedza o tych prawach.
- 3) Szkoła zapewnia równe szanse rozwoju uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- 4) Szkoła zapewnia uczniom szczególnie uzdolnionym możliwości rozwoju.
- 5) Organizacja i warunki kształcenia zapewniają wszystkim uczniom równe szanse uczestniczenia w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych.
- 6) Program wychowawczy, programy nauczania, a także inne działania szkoły promują szacunek dla każdego człowieka i jego godności osobistej, tolerancję dla inności, sprawiedliwość oraz inne uniwersalne wartości.

VI. Strategia działań wychowawczych

1. Diagnoza sytuacji ucznia podstawą do skutecznych działań wychowawczych.
 - a) Warunkiem skuteczności działań wychowawczych jest rzetelne rozpoznawanie sytuacji wychowanka.
2. Diagnozowanie pojedynczego ucznia z klasy obejmuje gromadzenie informacji opisujących ogół czynników organicznych i psychicznych dających mu szanse lub zagrażających jego rozwojowi:
 - a) Zapoznanie się z dokumentacją lekarską informującą o stanie zdrowia ucznia, ewentualnych zaburzeniach w jego funkcjonowaniu, schorzeniach i trwałych defektach.
 - b) Poznanie różnych cech temperamentu oraz tych postaw, które utrudniają lub ułatwiają nawiązywanie kontaktów interpersonalnych, a także prawidłowe funkcjonowanie społeczne.
 - c) Zdobycie informacji o elementach osobowości determinującej proces uczenia się, takich jak: inteligencja, pamięć, zdolność do koncentracji itp.
 - d) Rozpoznawanie zainteresowań, uzdolnień, preferencji oraz hierarchii potrzeb- jako elementów pozwalających na budowanie wewnętrznych motywacji do samorozwoju (samokształcenia).
3. Diagnozowanie zbiorowości uczniów klasy jako grupy społecznej.
 - a) Rozpoznawanie pozycji poszczególnych uczniów w strukturze społecznej klasy we wstępnej fazie kształtowania się społeczności klasowej.
 - b) Obserwowanie kolejnych faz procesu przekształcania się grupy formalnej w „paczkę” dobrych kolegów.
 - c) Pozyskiwanie informacji o ustalających się rolach (lub ewentualnej ich dynamice) w grupie klasowej w tym przywódcy lub „kozła ofiarnego” czy „brzydkiego kaczątka”.
 - d) Dokonywanie badań pozwalających na określenie struktury grupy i jej dynamiki.
4. Diagnozowanie elementów środowiska społeczno-kulturowego ucznia (jego rodziny, przyjaciół, środowiska lokalnego).
 - a) Zapoznanie się z sytuacją rodzinną ucznia (stan materialny, formalno-prawny, kulturalny)
 - b) Poznanie indywidualnego warsztatu pracy domowej ucznia (warunków lokalnych, wyposażenia, organizacji życia rodziny).
 - c) Pozyskiwanie informacji o rodzaju grupy koleżeńskiej, ewentualnej przynależności do grup subkulturowych, ruchów społecznych i innych ugrupowań młodzieżowych (np. kibiców, fanów, itp.).
 - d) Rozpoznawanie ewentualnych wpływów negatywnych lub pozytywnych środowiska lokalnego (np. osiedle o różnej infrastrukturze kulturowej).

VII. Sposoby realizacji programu

1. Realizacja tematyki na godzinach wychowawczych.
2. Kontakty z rodzicami-zebrania, wywiadówki, konsultacje, rozmowy, itp.
3. Współpraca z instytucjami wspomagającymi wychowanie.
4. Współdziałanie z samorządem uczniowskim i radami klasowymi uczniów.
5. Współdziałanie całej społeczności szkolnej-uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników administracji i obsługi w zakresie postrzegania regulaminu i statutu szkoły.
6. Programowanie tematyki wychowawczej poprzez gazetki w gablotach, plakaty, literaturę, prasę, ulotki, filmy, wyjścia na spektakle, udział w pracach organizacji młodzieżowych na terenie miasta, wycieczki i inne.

VIII. Odpowiedzialni za realizację programu

1. Realizacją programu zajmować się będą:
 - dyrekcja szkoły
 - wychowawcy i nauczyciele
 - pedagog i psycholog szkolny
 - społeczność uczniowska
 - pracownicy szkoły
 - rodzice.
2. Zadania zespołu realizującego program:
 - opracowanie programu wychowawczego
 - monitorowanie realizacji programu
 - opracowanie narzędzi do diagnozowania uczniów i ich środowiska
 - śledzenie najnowszych porad z dziedziny wychowania w literaturze fachowej i internecie.
 - poszukiwanie nowych możliwości oddziaływać na ucznia poprzez stosowanie aktywizujących metod i technik pracy.

IX. Konkretyzacja działań wychowawczych

SFERA	ZADANIA	FORMA REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN
Intelektualna	1. Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i talentów	- organizowanie dorocznych konkursów związanych z życiem i działalnością Patrona szkoły - przygotowanie programów artystycznych na uroczystości szkolne i ogólnoklasowe - prezentowanie talentów na forum szkoły i w środowisku – praca z uczniem zdolnym	Samorząd Szkolny.	30.XI-01.XII Na bieżąco. Cały rok szkolny.
	2. Wyrabianie myślenia twórczego, wcielanie w życie dobrych pomysłów i rozwiązań	- preferowanie aktywnych metod nauczania i uczenia się - organizowanie warsztatów i zajęć psychoedukacyjnych dotyczących myślenia twórczego i rozwiązywania problemów oraz radzenia sobie w sytuacjach problemowych	Nauczyciele i wychowawcy. Pedagog szkolny.	Cały rok szkolny. Według potrzeb.

3. Motywowanie uczniów do systematyczności	- ocenianie zgodnie ze szkolnym systemem oceniania zawartym w statucie szkoły	Nauczyciele.	Cały rok szkolny.
4. Rozwijanie umiejętności samodzielnego myślenia i wnioskowania oraz samodzielnego pozyskiwania wiedzy	- korzystanie z nowoczesnej techniki komputerowej - Internet - korzystanie z biblioteki szkolnej – prasa techniczna, popularno-naukowa - praca ze słownikiem, encyklopedią itp. - prowadzenie zajęć lekcyjnych aktywnymi metodami nauczania - wdrażanie młodzieży do samodzielnego poznawania świata w jego złożoności	Nauczyciele. Bibliotekarz. Wychowawcy.	Cały rok szkolny.
5. Precyzowanie i pogłębianie zainteresowań	- prowadzenie różnorodnych kół zainteresowań - przygotowanie uczniów do olimpiad przedmiotowych i konkursów - organizowanie wycieczek tematycznych i przedmiotowych oraz wykorzystanie ich efektów na zajęciach lekcyjnych i w pracy wychowawczej - nawiązywanie kontaktu z uczelniami wyższymi w regionie	Nauczyciele. Zespoły Przedmiotowe.	Cały rok szkolny.
6. Uczenie planowania i dobrej organizacji własnej pracy	- planowanie pracy zespołu klasowego w oparciu o terminarz imprez i uroczystości ogólnoszkolnych - kształcenie nawyków dobrej organizacji optymalnego wykorzystania czasu. - praca z uczniem mającym określone trudności	Wychowawcy. Pedagog szkolny.	IX – X Cały rok szkolny.
7. Doskonalenie techniki pracy umysłowej oraz umiejętności korzystania z różnych źródeł	- organizowanie spotkań ze specjalistami zajmującymi się problematyką dziecka i rodziny - rozwijanie programu edukacji czytelniczej i medialnej w bibliotece szkolnej - zapewnienie dostępu do Internetu i wykorzystanie technik komputerowych w pracy lekcyjnej i pozalekcyjnej.	Pedagog szkolny. Bibliotekarz.	Według potrzeb. Cały rok szkolny.

Moralna	1. Kształtowanie systemu wartości	- promowanie imienia Patrona	Samorząd Szkolny. Poczet sztandarowy. Zespół organizujący obchody dni patrona szkoły.	Cały rok szkolny. Według harmonogramu organizacji roku szkolnego.
	2. Uczenie działania zespołowego, unikania konfliktów, tworzenie klimatu dialogu i efektywnej współpracy	- organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu komunikacji społecznej, pracy w zespole, funkcjonowania wśród innych, tolerancji odmiennych postaw, poglądów, gustów, ras itp. - zachęcanie do pomocy innym - uczenie analizy sytuacji problemowych i możliwości ich konstruktywnego rozwiązywania z poszanowaniem poglądów innych osób	Pedagog szkolny. Zespół Wychowawczy.	Według potrzeb. Na bieżąco. Cały rok szkolny.
	3. Kształtowanie zdolności odróżnienia zachowań, które niszczą od tych które rozwijają człowieka	- kształtowanie postaw wolności jako odpowiedzialności za siebie i za innych - ukazywanie właściwych postaw na przykładzie utworów literackich, wydarzeń historycznych itp.	Nauczyciele. Wychowawcy.	Cały rok szkolny.
	4. Budzenie wrażliwości i świadomości osądów i działań moralnych poprzez ukazywanie atrakcyjności dobra	- udział młodzieży w dyskusjach dotyczących rozmaitych postaw moralnych, wyborów życiowych - pomoc uczniom w rozpoznawaniu wartości moralnych lub ich hierarchizacji przy wykorzystaniu postaci filmowych, literackich, historycznych i konkretnych sytuacji życiowych	Zespół Wychowawczy. Pedagog szkolny. Wychowawcy.	Cały rok szkolny.
	5. Kształtowanie prawidłowych relacji międzyludzkich	- uczenie asertywnego funkcjonowania w grupie rówieśniczej - integracja zespołu klasowego - poprawne komunikowanie się z rówieśnikami, nauczycielami i wychowawcami - doskonalenie technik mediacyjnych	Wychowawcy.	Cały rok szkolny.

Społeczna	1. Rozwijanie różnych form samorządności, przygotowanie do pełnienia ról społecznych, wychowanie liderów i animatorów	- zorganizowanie wyborów do poszczególnych ogniw samorządu uczniowskiego i młodzieżowej rady miasta - umożliwianie przedstawicielom samorządu uczniowskiego udziału w opracowaniu lub opiniowaniu dokumentów wewnętrznych (m.in. programu wychowawczego) - .	Wychowawcy. Samorząd Szkolny. Zespół Wychowawczy. .	IX – X i zgodnie z terminarzem miasta IX-X Cały rok szkolny.
	2. Przygotowanie do życia w rodzinie	- realizowanie programu przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie	Pedagog szkolny. Wychowawcy. Nauczyciele przedmiotów humanistycznych i WDŻ. .	Cały rok szkolny. .

	3. Promowanie szkoły w środowisku jej osiągnięć i dobrego imienia	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie prezentacji szkoły podczas spotkań szkół, mini-targów dla rodziców w gimnazjach - zorganizowanie akcji „Dzień otwartych drzwi” dla uczniów szkół podstawowych - utrzymywanie kontaktów ze szkołami podstawowymi i reprezentowanie szkoły w imprezach miejskich - współpraca z mediami lokalnymi w zakresie promowania osiągnięć uczniów i nauczycieli oraz imprez i uroczystości szkolnych 	Osoby odpowiedzialne za promocję szkoły i aktualizację strony internetowej.	Według harmonogramu organizacji roku szkolnego. Na bieżąco.
	4. Kształtowanie aktywnej postawy wobec przyszłej pracy zawodowej oraz wymagań rynku pracy	- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy	Psycholog szkolny, nauczyciel	Cały rok szkolny.
	5. Kształtowanie umiejętności kreowania własnej osobowości w tym także osobowości politycznej	<ul style="list-style-type: none"> - udział w różnych formach działalności na terenie miasta - ćwiczenie umiejętności wyrażania i obrony własnych praw - praca w zespole klasowym oraz na rzecz społeczności szkolnej 	Wychowawcy. Samorząd Szkolny.	Cały rok szkolny.
Emocjonalna	1. Poznawanie własnej sfery uczuciowej, uczenie się umiejętności okazywania uczuć i kierowania emocjami	<ul style="list-style-type: none"> - uczenie rozpoznawania i nazywania swoich własnych uczuć - organizowanie zajęć psychoedukacyjnych dotyczących empatii, asertywności, radzenia sobie ze stresem – „stres pod kontrolą”, - kierowanie swoim rozwojem emocjonalnym poprzez rozwijanie inteligencji emocjonalnej, stosowanie technik relaksacyjnych 	Pedagog szkolny.	Cały rok szkolny. Według potrzeb.

	2. Uczenie umiejętności odróżniania emocji od zachowania	- zwrócenie uwagi na rozróżnienie zachowania uległego, asertywnego i agresywnego - wyrabianie umiejętności panowania nad negatywnymi emocjami	Pedagog szkolny.	Cały rok szkolny.
	3. Kształtowanie realistycznego obrazu siebie	- egzekwowanie swoich praw respektując prawa innych - radzenie sobie z trudnym partnerem - radzenie sobie ze złością i agresją	Pedagog szkolny. Wychowawcy.	Cały rok szkolny.
	4. Kształtowanie wrażliwości na krzywdę ludzką	- dostrajanie się emocjonalne do innych, umiejętne współczucie i przeżywanie emocji - udział w akcjach charytatywnych – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Mikołajki dla dzieci z domu dziecka itp.	Pedagog szkolny. Samorząd szkolny.	Cały rok szkolny. Zgodnie z terminami akcji.
Duchowa	1. Poszanowanie tradycji, symboli narodowych, religijnych, i szkolnych	- organizowanie okolicznościowych uroczystości szkolnych - udział społeczności szkolnej w uroczystościach państwowych organizowanych na terenie miasta - przeprowadzenie zajęć na lekcjach wychowawczych na temat symboli narodowych, powinności obywatelskich itp. - uroczyste obchody dnia Patrona Szkoły - uroczyste ślubowanie klas pierwszych - kultywowanie tradycji narodowych związanych ze świętami Bożego Narodzenia, Wielkanocnymi itp.	Samorząd Szkolny. Wychowawcy.	Według harmonogramu organizacji roku szkolnego i terminarza miasta. Cały rok szkolny. 30.XI – 01.XII IX Zgodnie z terminami świąt.
	2. Poznawanie historii i kultury regionu – uczymy się kochać swoją ojczyznę	- uwzględnianie problematyki regionalnej na zajęciach z różnych przedmiotów, aby poznać historię, kulturę i zabytki miasta i regionu - wycieczki do muzeum i po okolicach regionu	Wychowawcy. Nauczyciele.	Cały rok szkolny. Zgodnie z planem wycieczek.

<p>3. Uczenie rozumienia różnych dziedzin form i zjawisk kultury, poznawanie dziedzictwa kulturowego ludzkości</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjście do teatru na spektakle - oglądanie adaptacji klasyki literackiej w kinach - organizowanie wycieczek do galerii i muzeów - uczenie rozumienia, na poszczególnych przedmiotach humanistycznych, dzieła literackiego, plastycznego, teatralnego i muzycznego - uczenie rozumienia nowych form i zjawisk kultury: multimedia, komiksy, reklama itp. 	<p>Wychowawcy. Zespół Przedmiotów Humanistycznych.</p>	<p>Na bieżąco. Cały rok szkolny.</p>
<p>5. Budzenie szacunku do innych narodów i wyznań</p>	<p>-- działanie ekumeniczne w ramach lekcji religii</p>	<p>Nauczyciele religii.</p>	<p>Na bieżąco. Cały rok szkolny.</p>
<p>6. Kształtowanie umiejętności kontemplacji przyrody oraz otaczającego świata</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie wrażliwości na różne przejawy sztuki poprzez oglądanie ekspozycji w muzeach, projekcje filmów, prezentacje nowości czytelniczych itp. - twórczość własna, prace w kołach plastycznych, literackich, recytatorskich itp. - wycieczki krajoznawcze - dbanie o estetykę własnego otoczenia, porządek o powierzone nam mienie - poszanowanie przyrody 	<p>Koło ekologiczne.</p>	<p>Cały rok szkolny.</p>
<p>7. Wskazywanie celu i sensu życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pobudzanie do refleksji nad własnym życiem - rozbudzanie dążeń i aspiracji 	<p>Pedagog szkolny. Wychowawcy.</p>	<p>Cały rok szkolny.</p>

Fizyczna	<p>1. Propagowanie zdrowego i aktywnego stylu życia – walczymy z nałogami przeciwdziałamy uzależnieniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań profilaktycznych na poziomie klasy, grupy, szkoły - reagowanie na zjawiska patologiczne, destrukcyjne, przemoc i agresję fizyczną i psychiczną - promowanie zdrowego i racjonalnego stylu życia poprzez inicjowanie nowatorskich metod profilaktyki uzależnień - współpraca z pielęgniarką szkolną w zakresie opieki zdrowotnej uczniów - otoczenie opieką uczniów podatnych na wpływ środowisk patologicznych, subkultur młodzieżowych, sekt itp. - podejmowanie ogólnoszkolnych akcji: dzień bez papierosa, światowy dzień AIDS, różowa wstążeczka itp. - współpraca z instytucjami wspierającymi promocję zdrowia 	<p>Pedagog szkolny. Pielęgniarka szkolna. Zespół Wychowawczy.</p>	<p>Cały rok szkolny.</p> <p>Zgodnie z terminami akcji.</p> <p>Na bieżąco.</p>
	<p>2. Kształtowanie postawy dbałości o prawidłowy rozwój fizyczny, umysłowy oraz prawidłowe nawyki racjonalnego wypoczynku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczenie w zajęciach rekreacyjno-sportowych, zajęcia WF, zawody sportowe itp. - propagowanie aktywnego spędzania czasu wolnego - dbanie o bezpieczeństwo własne i rówieśników - lansowanie prawidłowej postawy - czynny udział w akcjach: dzień sportu, ferie na sportowo itp. - dbanie o wygląd zewnętrzny, higienę osobistą i higienę umysłową, a także o kulturę słowa - uczenie się tworzenia właściwego klimatu do nauki w działalności pozalekcyjnej i wypoczynku 	<p>Pielęgniarka szkolna.</p>	<p>Cały rok szkolny.</p> <p>Zgodnie z terminami akcji.</p> <p>Na bieżąco.</p>

	<p>3. Propagowanie higieny i oświaty zdrowotnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popularyzowanie wiedzy ekologicznej w formie czasopism, filmów, konkursów itp. - poznanie własnego organizmu i jego możliwości poprzez zajęcia ruchowe, zajęcia z wychowania prorodzinnego, lekcje wychowawcze, lekcje religii itp. - troszczenie się o estetykę pomieszczeń szkolnych i najbliższego otoczenia poprzez utrzymywanie porządku, czystości i ładu w szkole - uświadamianie zagrożeń cywilizacyjnych i zdrowotnych XXI wieku – AIDS, bulimia, anoreksja, choroby kardiologiczne, układu ruchu itp. - higiena osobista jako stały element lekcji wychowania fizycznego - ćwiczenie poprawnych nawyków ruchowych rozwijających układ psychomotoryczny - pogadanki na temat nałogów, ich szkodliwości oraz zasad zdrowego żywienia - poznawanie technik relaksacyjnych, samokontrolnych własnego organizmu 	<p>Koło ekologiczne. Wychowawcy. Pielęgniarka szkolna. Nauczyciele wychowania fizycznego, biologii i religii. Pedagog i psycholog szkolny.</p>	<p>Cały rok szkolny.</p>
	<p>4. Rozwijanie możliwości młodzieży szczególnie uzdolnionej – wysportowanej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie umiejętności sportowych przez czynny udział w zawodach na terenie szkoły, miasta i międzyszkolnych - wyrabianie nawyku aktywnego trybu życia poprzez zajęcia sportowe 		<p>Zgodnie z harmonogramem zawodów. Cały rok szkolny.</p>

Poszczególne sfery korelują ze sobą, a zadania i sposoby ich realizacji powinny się uzupełniać.

Bezpieczeństwo w szkole.

Jednym z priorytetów w działalności szkoły są programy mające na celu budowanie szkoły bezpiecznej, sprzyjającej rozwojowi uczniów. Wspieramy tworzenie takich relacji i klimatu, które ułatwiają współpracę pomiędzy nauczycielami, uczniami i rodzicami, gdzie podstawą jest wzajemny szacunek i porozumienie.

Budowanie bezpiecznej szkoły polega na tworzeniu warunków do współdziałania, wzajemnego szacunku, akceptacji dla drugiej osoby, świadomości własnych potrzeb i wartości – wszystko to tworzy klimat sprzyjający osiągnięciu efektów w nauce.

Program przeciwdziała i zapobiega wykluczeniu społecznemu w szkole, poprzez pracę w pięciu, następujących obszarach:

1. budowanie relacji z uczniami
2. zarządzanie klasą
3. klimat społeczny
4. wspomaganie uczenia się
5. relacje dom – szkoła

Działalność edukacyjna szkoły na rzecz bezpieczeństwa:

1. Szkoła posiada i realizuje szkolny program wychowawczy zawierający cele określone w podstawie programowej, uwzględniający potrzeby środowiska rodzinnego uczniów i dostosowany do możliwości szkoły.
2. Szkoła posiada i realizuje szkolny program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych ucznia oraz potrzeb danego środowiska.
3. Szkoła zapewnia poczucie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego wszystkim uczniom.
4. Szkoła zapewnia uczniom wymagającym dodatkowego wsparcia pomoc psychologiczno – pedagogiczną i inną specjalistyczną.
5. W szkole zapobiega się niedostosowaniu społecznemu i przeciwdziała zjawiskom patologicznym.
6. Zasady oceniania zachowania umożliwiają kształtowanie pożądanych postaw i zachowań uczniów.
7. Realizacja funkcji opiekuńczej szkoły sprzyja wszechstronnemu rozwojowi osobowemu każdego ucznia.
8. Szkoła organizuje dodatkową opiekę dla uczniów poprzez zajęcia w czytelnii szkolnej, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania naukowe, uzdolnienia artystyczne, potrzebę czynnego uprawiania sportu oraz preorientację zawodową.
9. Wszystkie zajęcia realizowane przez szkołę uwzględniają zasady bezpieczeństwa oraz promocji i ochrony zdrowia.
10. Szkoła systematycznie rozpoznaje przyczyny niepowodzeń uczniów w funkcjonowaniu w środowisku – organizuje dla nich różnego rodzaju formy pomocy i opieki, w miarę własnych możliwości oraz poszukuje wsparcia w innych specjalistycznych instytucjach.
11. Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele i higienistka szkolna realizują zajęcia profilaktyczno – wychowawcze oraz prowadzą pogadanki wdrażające do poszanowania zdrowia i życia swojego i innych osób.
12. Szkoła współpracuje z Komendą Miejską oraz Komisariatami Policji w celu zapobiegania i eliminowania niewłaściwych zachowań, wzrostu poczucia bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły oraz zapoznania z procedurą postępowania w sprawach nieletnich
13. W celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniów na bieżąco kontrolowany jest stan techniczny bazy szkoły.
14. Wychowawcy klas pierwszych szczegółowo analizują dokumentację uczniów oraz prowadzą badania ankietowe wśród opiekunów uczniów w celu rozpoznania środowiska rodzinnego i specyficznych potrzeb nowych wychowanków.
15. Na terenie szkoły odbywają się spotkania szkoleniowe prowadzone przez policjantów dla nauczycieli, rodziców i uczniów dotyczące odpowiedzialności karnej nieletnich oraz rozpoznawania przejawów uzależnień i zachowań prowadzących do nałogu..
16. W ramach profilaktyki utworzono Program Zwalczania Agresji w Szkole mający na celu zwiększenie bezpieczeństwa uczniów i nauczycieli w szkole i ograniczenie występowania agresji słownej i fizycznej. Program ten uwzględnia zajęcia z zespołami klasowymi (zastępowanie agresji, konstruktywne radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych), wspomaganie nauczycieli w aktywnych działaniach ograniczających agresję w szkole, współpracę z Komendą Miejską Policji i Komisariatami Policji w Sosnowcu (spotkania

w klasach i na zebraniach z rodzicami dotyczące przeciwdziałania demoralizacji) oraz zasady interwencji wobec sprawcy przemocy.

Szczególne miejsce w aspekcie bezpieczeństwa w szkole zajmuje **problem agresji i przemocy**. Agresja i przemoc to rodzaj dysfunkcyjnych zachowań, często będących wynikiem braku lub nieznamowoci alternatywy. Dlatego uczenie i ćwiczenie w szkole umiejętności społecznych, komunikacji, współpracy, rozwiązywania konfliktów i sporów w sposób pokojowy, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania własnych uczuć i potrzeb – jest tak bardzo ważne w budowaniu szkoły bezpiecznej i przyjaznej. Okazywanie akceptacji, umiejętność aktywnego słuchania, wyrażanie przez nauczyciela swoich autentycznych uczuć, powstrzymanie się od udzielania rad i wszelkiego oceniania – wszystko to wpływa na rozwój poznawczy uczniów a także na zmniejszenie słownej i fizycznej agresji oraz powoduje, że uczniowie są bardziej odpowiedzialni za swoje decyzje i czyny.

Działania zapobiegające agresji i przemocy są realizowane jednocześnie w kilku obszarach:

- a) na poziomie całej szkoły
 - diagnoza problemu
 - szkolenia i wsparcie dla nauczycieli
 - edukacja rodziców
 - stworzenie jasnego systemu norm i zasad szkolnych oraz konsekwencji za ich nieprzestrzeganie
 - współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym
 - nadzór nad uczniami w czasie przerw
 - dyżury dorosłych w miejscach uznawanych przez uczniów a ankietach za najbardziej niebezpieczne (szatnia, boisko szkolne, toalety).
- b) na poziomie klasy
 - wspólnie ustalone reguły (zasady) mające na celu zapobieganie przemocy (w tym także jasno określone sankcje),
 - zajęcia profilaktyczne i psychoedukacyjne dla uczniów,
 - regularne rozmowy z uczniami na temat problemów klasowych,
 - spotkania uczniowie – nauczyciele – rodzice,
 - w procesie tworzenia grupy koncentrowanie się na pozytywnych cechach i właściwościach uczniów.
- c) działania związane z pomaganiem konkretnym osobom – ofiarom, sprawcom i świadkom przemocy, takie jak
 - rozmowy indywidualne z ofiarami przemocy
 - rozmowy z rodzicami ofiar przemocy
 - włączenie ofiar przemocy w aktywność grupową,
 - rozmowy interwencyjne ze sprawcami, wyciąganie wobec nich wcześniej ustalonych konsekwencji, zawieranie kontraktów motywujących do zmiany zachowania,
 - rozmowy z rodzicami agresorów,
 - edukacja w zakresie zrozumienia problemu agresji i przemocy,
 - zajęcia terapeutyczne dla sprawców przemocy (uczenie innego sposobu zaspokajania potrzeb, empatii, kontroli wyrażania emocji, klasyfikowania systemu wartości),
 - włączenie sprawców przemocy w działania na rzecz ograniczania przemocy.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniów przebywających na terenie szkoły budynek szkolny i jego otoczenie są objęte systemem **monitoringu wizyjnego**.

1. Obecność systemu monitoringu wizualnego w szkole ma nie tylko zapewniać bezpieczeństwo uczniom, pracownikom i wszystkim pozostałym osobom przebywającym na terenie szkoły, ale również rozbudzać samodyscyplinę i wymuszać bardziej kulturalne i przemyślane zachowania wynikające ze świadomości bycia obserwowanym.
2. Do bieżących przeglądów zapisów z kamer szkolnego systemu monitoringu wizualnego są upoważnieni dyrektor i wicedyrektor Zespołu.
3. O udostępnieniu zapisu innym osobom decyduje każdorazowo Dyrektor Zespołu.

4. Zapis ten może być udostępniony:
 - a) wychowawcom klas, w celu zdiagnozowania problemów wychowawczych oraz podjęcia właściwych oddziaływań w tym zakresie,
 - b) pedagogowi szkolnemu, w celu przeciwdziałania zarejestrowanym przez monitoring formom niedostosowania społecznego uczniów, ich zachowaniom dysfunkcyjnym, a także udzielania właściwej pomocy ofiarom szkolnej przemocy.
 - c) uczniowi, którego niewłaściwe zachowanie, jak: agresja fizyczna, wybryki, akty chuligaństwa, niszczenie mienia szkolnego, kradzieże, itp. zarejestrowały kamery, w celu udowodnienia mu takiego zachowania i podjęcia działań interwencyjnych i wychowawczych,
 - d) rodzicom ucznia, zarówno poszkodowanego jak i sprawcy czynu niedopuszczalnego, w celu oceny zaistniałej sytuacji i uzgodnienia wspólnych działań interwencyjnych i wychowawczo-opiekuńczych.
5. W przypadku zaistnienia wykroczenia lub przestępstwa dyrektor Zespołu udostępnia zapis monitoringu funkcjonariuszom Policji, Prokuratury lub Sądu.
6. Zarejestrowane przez system monitoringu niewłaściwe czy też naganne zachowania ucznia mogą być podstawą do obniżenia mu oceny z zachowania.

Wyrównywanie szans edukacyjnych.

Upowszechnianie kształcenia i realizacja zasady równych szans edukacyjnych jest niezbędnym elementem budowy społeczeństwa otwartego, w którym nie ma ostrych przedziałów społecznych oraz determinacji losów człowieka przez płeć, miejsce urodzenia, pochodzenie społeczne, zamożność i wykształcenie rodziców, przynależność do określonych kręgów etnicznych i wyznaniowych. Zagadnienie wyrównywania szans edukacyjnych odnosi się przede wszystkim do uczniów pochodzących z zapóźnionych środowisk małomiasteczkowych. Problem ten dotyczy również dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych biedą i ubóstwem (bezrobocie rodziców), rodzin patologicznych, dysfunkcyjnych. W walce z tym problemem szkoła zapewnia powszechnej dostępności do dla młodzieży wiejskiej i z innych środowisk defaworyzowanych, pomocy materialnej dla uczniów ubogich (organizacja dożywiania, realizacja stypendiów szkolnych), organizowanie zajęć wyrównawczych dla uczniów mających trudności w nauce.

Traktujemy młodzież podmiotowo.

Zamiast pracować „na rzecz” albo „zamiast” młodzieży, pracujemy „z” młodzieżą. Młodzi ludzie przestają być przedmiotem naszej pracy, stają się jednym z podmiotów wspólnej działalności. Młodzi ludzie zostają wciągnięci do pracy w szkole od samego początku. Mają swój udział w funkcjonowaniu szkoły, pełnią ważne role w jej organizacji, nic nie jest robione dla nich i w ich imieniu, wszystko jest robione wspólnie. Podmiotowe traktowanie młodzieży to jednak nie tylko włączanie jej w procesy decyzyjne, to nie tylko stałe konsultowanie z nią swoich pomysłów i wsłuchiwanie się w jej potrzeby i oczekiwania. Podmiotowe traktowanie to także podział obowiązków i odpowiedzialności.

Wzmacniamy młodzieżową aktywność.

Jednym ze źródeł nierówności szans edukacyjnych jest bierna postawa wobec rzeczywistości. Cenne jest zatem promowanie aktywności, niejako „zmuszanie” młodych ludzi do tego, by samodzielnie rozwiązywali pojawiające się problemy. Elementem wzmacniającym aktywność młodych ludzi jest jej podmiotowe traktowanie. Zamiast robić coś „za” młodzieżą albo w jej imieniu wiele rzeczy zlecamy jej samej. Włączamy nie tylko w działania dla niej zaplanowane, ale także w ich przygotowanie, np. planując wycieczkę można namówić młodzież by sama się zajęła wymyśleniem trasy.

Wzmacniany samodzielność młodych ludzi.

W parze z aktywnością idzie samodzielność młodych ludzi. To ważna cecha, której posiadaniem nie może się pochwalić wiele osób. Warto ją wzmacniać, ponieważ w połączeniu z aktywnością

może dać bardzo pozytywne rezultaty. Młodzież trenuje samodzielność zawsze wtedy, gdy przed młodym człowiekiem stawia się zadanie, gdy określa się cel, który ma zostać zrealizowany, rezultat, który trzeba osiągnąć. Dlatego próbujemy zagospodarować wolny czas młodych ludzi między kolejnymi zajęciami. Udział w życiu szkoły nie ogranicza się wyłącznie do bycia na zajęciach, to także praca między zajęciami. Podkreślamy istnienie wspólnego celu i tego, że każde zadanie służy temu, by udało się go osiągnąć.

Podnosimy poziom umiejętności społecznych.

Podstawową umiejętnością, której deficyt odnajdujemy u młodych ludzi z małych miejscowości jest umiejętność skutecznej pracy w grupie. W dużym mieście łatwiej jest trenować tę umiejętność przy różnych okazjach. Na wsi jest to trudniejsze, ale na szczęście praca w grupie jest mocno wpisana w metody pracy stosowane w szkole. Także postulaty wspierania aktywności i samodzielności pozwalają na podnoszenie jakości tej umiejętności. Kolejną cechą wartą ćwiczenia jest zdolność komunikacji interpersonalnej. W dorosłym życiu co chwila stajemy przed koniecznością komunikowania się z ludźmi, których nie znamy. Nie każdy może się jednak pochwalić łatwością formułowania myśli. Często młodych ludzi obezwładnia sam fakt konieczności porozumienia się obcymi ludźmi. Dajemy młodzieży szansę na zdobycie takiej umiejętności poprzez ćwiczenie jej w praktyce na zajęciach lekcyjnych i psychoedukacyjnych.

Budujemy dumę z miejsca, w którym się mieszka. Wzmacniamy lokalną tożsamość.

Poważną barierą jest przekonanie, że mieszka się w miejscu pozbawionym wartości. Przekonanie młodzieży, że nie mają powodu do wstydu – wręcz przeciwnie, że ich miejscowość może być powodem do dumy nie jest łatwe, ale możliwe poprzez włączanie młodzieży w projekty związane z kultywowaniem tradycji szkolnych i lokalnych.

X. Metody pracy

- dyskusja na forum grupy
- twórczość artystyczna
- zajęcia pozalekcyjne
- treningi umiejętności
- wycieczki tematyczne, turystyczno-krajoznawcze
- wyjazdy śródroczne

XI. Formy pracy

- praca w grupach
- praca indywidualna
- praca w zespołach tematycznych
- praca w szkolnym Samorządzie Uczniowskim

XII. Struktury oddziaływań wychowawczych

Zadania dyrektora szkoły:

- 1) Kieruje szkołą i jest jej przedstawicielem na zewnątrz.
- 2) Sprawuje opiekę nad uczniami uczącymi się w szkole.
- 3) Stwarza warunki do harmonijnego rozwoju psychofizycznego ucznia poprzez aktywne działania prozdrowotne.
- 4) Odpowiedzialny jest za:
 - dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły,
 - tworzenie warunków do rozwijania samorządnej pracy uczniów,
 - zapewnienie w miarę możliwości odpowiednich warunków organizacyjnych do realizacji zadań dydaktycznych i opiekuńczo – wychowawczych.

- 5) Czuwa nad prawidłową realizacją zadań opiekuńczo – wychowawczych.
- 6) Inspiruje do działań innowacyjnych.
- 7) Interweniuje i podejmuje ostateczne decyzje w sytuacjach kryzysowych.
- 8) Organizuje pedagogizację rodziców.
- 9) Koreluje działania wszystkich organów szkoły.
- 10) Utrzymuje kontakty z rodzicami a także przyjmuje tych rodziców, odpowiada na ich postulaty i skargi oraz załatwia je.
- 11) Współpracuje z samorządem uczniowskim, odpowiada na ich postulaty.
- 12) Rozpatruje wszelkie przejawy zachowań uczniów niezgodne ze Statutem i regulaminem Zespołu Szkół.
- 13) Prowadzi nadzór nad stworzeniem, uaktualnieniem i realizacją programu wychowawczego, wewnątrzszkolnego systemu oceniania i programu profilaktyki.
- 14) Przedkłada wnioski, spostrzeżenia i problemy dydaktyczno-wychowawcze na posiedzeniach Rady Pedagogicznej.

Zadania Rady Pedagogicznej:

- 1) Zatwierdza program wychowawczy oraz program profilaktyczny szkoły i wewnątrzszkolny system oceniania.
- 2) Podejmuje uchwały w sprawie innowacji i eksperymentów pedagogicznych.
- 3) Opiniuje propozycje dyrektora w sprawach przydziału nauczycielom stałych prac i zajęć oraz dodatkowych dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.
- 4) Opiniuje program realizacji ścieżek edukacyjnych.
- 5) Zatwierdza wyniki klasyfikacji.
- 6) Organizuje wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie wychowania.
- 7) Analizuje sytuację wychowawczą w szkole i wdraża wyniki ewaluacji.

Zadania Rady Rodziców:

- 1) Współdziała w tworzeniu statutu szkoły, programu wychowawczego i profilaktycznego oraz wewnątrzszkolnego systemu oceniania.
- 2) Pomaga w opracowaniu programu rozwoju szkoły.
- 3) Współpracuje z organami szkoły w rozszerzaniu oddziaływań wychowawczych, a w szczególności:
 - udziela pomocy wychowawczej i materialnej samorządowi uczniowskiemu oraz innym organizacjom zrzeszającym uczniów szkoły,
 - organizuje udział członków rady rodziców na wniosek wychowawcy w omawianiu istotnych problemów wychowawczych w czasie godzin do dyspozycji wychowawców klas,
 - udziela szkole pomocy materialnej na rzecz rozwoju pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą.

Zasady i formy współdziałania szkoły z rodzicami (prawnymi opiekunami) w zakresie nauczania, wychowywania i profilaktyki:

- 1) Wychowawcy i nauczyciele przedmiotów informują rodziców o postępach w nauce i zachowaniu uczniów na wywiadówkach oraz podczas indywidualnych spotkań.
- 2) W szczególnych przypadkach wychowawcy i nauczyciele przedmiotów mogą udzielać informacji telefonicznych, a także przekazywać informacje listownie.
- 3) Na pierwszym spotkaniu z rodzicami wychowawcy i nauczyciele przedmiotów zapoznają rodziców ze: szkolnym programem wychowawczym; planem pracy wychowawczej klasy; wewnątrzszkolnym systemem oceniania; przedmiotowymi systemami oceniania; ze statutem szkoły;
- 4) Wychowawcy klas są zobowiązani do przekazania informacji o instytucjach wspierających dziecko i rodzinę.

- 5) Badanie opinii rodziców prowadzone są w zależności od potrzeb (w formie ankiet lub wyrażania opinii).
- 6) Wychowawcy powinni wspierać rodziców w pracy opiekuńczej i wychowawczej .
- 7) Zachęcanie rodziców do wspólnych działań na rzecz uczniów i szkoły: udział w imprezach klasowych i szkolnych; współorganizowanie wycieczek; udział w drobnych remontach; udział w realizowaniu programu wychowawczego.

Zadania samorządu uczniowskiego:

- 1) Przedstawia radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi szkoły wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły, a w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw ucznia, takich jak:
 - prawo do zapoznawania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami
 - prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu
 - prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań
 - prawo redagowania i wydawania gazetki szkolnej
 - prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi, w porozumieniu z dyrektorem.
- 2) Zatwierdza program wychowawczy i profilaktyczny oraz wewnątrzszkolny system oceniania.
- 3) Prowadzi działalność charytatywną.

Zadania pedagoga i psychologa szkolnego:

- 1) Współpracują z dyrekcją szkoły, poszczególnymi nauczycielami, rodzicami, samorządem uczniowskim, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, samorządem lokalnym, MOPS, Strażą Miejską, Policją, kuratorami, sądem dla nieletnich, instytucjami wspomagającymi socjalizację młodzieży oraz ośrodkami odwykowymi.
- 2) Pracują indywidualnie z uczniami wymagającymi szczególnych oddziaływań wychowawczych oraz mającymi trudności szkolne.
- 3) Prowadzą pedagogizację rodziców.
- 4) Koordynują relacje zachodzące w szkole na poziomach uczeń-uczeń, uczeń-nauczyciel, nauczyciel-wychowawca, rodzic-nauczyciel, uczeń-rodzic.
- 5) Pomagają nowoprzyjętym uczniom w procesie adaptacji.
- 6) Kierują w porozumieniu z nauczycielami uczniów z trudnościami szkolnymi na badania do poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- 7) Organizują preorientację zawodową.
- 8) Negocjują w indywidualnych przypadkach konfliktów.
- 9) Prowadzą programy profilaktyczne dla poszczególnych poziomów edukacyjnych.
- 10) Przeprowadzają ankiety i opracowuje wyniki na temat bieżących problemów szkoły i omawia je na Radzie Pedagogicznej.
- 11) Rozpoznają sytuację materialną i rodzinną uczniów.

Powinności wychowawcze będące wymiarem pracy edukacyjnej każdego nauczyciela, określone w ramach zadań ogólnych szkoły. Nauczyciele w swojej pracy wychowawczej, wspierając w tym zakresie obowiązki rodziców, winni zmierzać do tego, aby uczniowie w szczególności:

- 1) Rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie.
- 2) Kształtowali umiejętność posługiwania się nowoczesnymi środkami komunikacji i informacji.

- 3) Stawali się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, godząc umiejętnie dążenie do dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie i odpowiedzialność za innych, wolność własną z wolnością innych.
- 4) Poszukiwali, odkrywali i dążyli na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia wielkich celów życiowych i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie.
- 5) Przygotowywali się do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości oraz mieli możliwość doskonalenia się.
- 6) Kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów; umieli współdziałać i współtworzyć w szkole wspólnotę nauczycieli i uczniów.

Powinności wychowawców klasowych:

- 1) Zaspokajanie potrzeb psychicznych (akceptacji, przynależności, bezpieczeństwa) poprzez rozwijanie w uczniach poczucia własnej wartości, uczenie współdziałania w grupie rówieśniczej, uświadamianie różnego typu zagrożeń oraz potrzeb fizycznych (biologicznych i socjalnych) poprzez kształtowanie sprawności fizycznej, edukację prozdrowotną, a także pomoc socjalną.
- 2) Kształcenie uczniów otwartych, ciekawych świata, zdolnych do twórczego myślenia, łatwo przystosowujących się do zmian.
- 3) Umacnianie poczucia własnej wartości oraz pomoc w odnalezieniu indywidualnej drogi rozwoju.
- 4) Stwarzanie warunków do rozwijania zainteresowań i talentów oraz udziału w życiu szkoły i środowiska.
- 5) Rozwijanie osobowości ucznia przez kształcenie wrażliwości uczuciowej oraz poznanie obrazu własnej osoby za pomocą samoobserwacji i samokontroli.
- 6) Propagowanie zdrowego stylu życia i zapewnienie higienicznych warunków nauki i pracy.
- 7) Uświadamianie przynależności do rodziny i środowiska lokalnego.
- 8) Przygotowanie młodzieży do dalszego kształcenia oraz wejścia na rynek pracy (orientacja i poradnictwo zawodowe).

Wychowawca odgrywa zasadniczą rolę w realizacji programu wychowawczego. W sposób szczególny wpływa na zachowanie, sposób myślenia i obyczaje młodzieży. Aby wpływ ten był pozytywny i podporządkowany wszechstronnemu rozwojowi ucznia wychowawca powinien:

- poznać sytuację egzystencjalną ucznia
- kształtować umiejętność dobrego funkcjonowania w grupie rówieśniczej i społecznej przez wspólną pracę, zabawę i wybór racjonalnych form spędzania wolnego czasu
- kreować sytuacje, w których młodzież aktywnie rozwija wszystkie sfery osobowości i buduje obraz własnej osoby w oparciu o rzetelną samoocenę
- planować przebieg spotkań z klasą w ramach godzin wychowawczych
- planować zajęcia pozalekcyjne z uwzględnieniem organizacyjno-materialnych możliwości szkoły

Zadania Zespołu Wychowawczego:

W celu koordynacji oddziaływań wychowawczych tworzy się Zespół Wychowawczy składający się z wychowawców i innych nauczycieli. W skład zespołu wchodzi zawsze pedagog i psycholog szkolny, dyrektor i wicedyrektor. Przewodniczącym Zespołu Wychowawczego wyznacza dyrektor. Zespół Wychowawczy podejmuje następujące działania:

1. analizuje i diagnozuje sytuację wychowawczą w szkole,
2. inspirować i upowszechniać nowe formy i metody pracy wychowawczej,
3. współpracuje z wychowawcami klas w zakresie ich działań wychowawczych,
4. otacza opieką młodych wychowawców,
5. przygotowuje i wdraża do realizacji programy profilaktyczne i programy wychowawcze,
6. prowadzi ewaluację działań wychowawczych i opiekuńczych w szkole.

Procedura realizacji obowiązku szkolnego:

W naszej szkole podejmuje się następujące działania dotyczące realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów:

- 1) Szkoła prowadzi rejestr uczniów podlegających obowiązkowi szkolnemu.
- 2) W przypadku nie realizowania obowiązku szkolnego wychowawcy klas powiadamiają rodziców o absencji ucznia i przeprowadzają rozmowę z rodzicami.
- 3) Przeprowadzane są rozmowy pedagoga szkolnego z rodzicami i uczniem, założenie obecności, kontrola uczęszczania do szkoły.
- 4) Jeśli frekwencja nie poprawia się, wychowawca klasy spisuje kontrakt z rodzicami i uczniem.
- 5) Brak wywiązania się z kontraktu powoduje przekazanie sprawy na powołany w szkole zespół interwencyjny
 - a) rozmowa i podjęcie ustaleń z rodzicami i uczniem w obecności wychowawcy klasy;
 - b) jeśli uczeń ma nadzór kuratorski – powiadomienie kuratora;
 - c) jeśli uczeń jest sportowcem – powiadomienie klubu sportowego.
- 6) Konsekwencją nie wywiązania się z ustaleń podjętych przez zespół interwencyjny jest powiadomienie właściwego organu gminy (inspektora Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego) i wydziału ds. nieletnich Sądu Rejonowego.
- 7) Nie spełnianie obowiązku szkolnego podlega egzekucji w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

XIII. Organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Pomocy psychologiczno – pedagogicznej udzielają nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psychologowie, pedagodzy, logopedzi i doradcy zawodowi, zwani dalej „specjalistami”.

1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest organizowana i udzielana we współpracy z:

- 1) rodzicami uczniów;
- 2) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi;
- 3) placówkami doskonalenia nauczycieli;
- 4) innymi przedszkolami, szkołami i placówkami;
- 5) organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole jest udzielana z inicjatywy:

- 1) ucznia;
- 2) rodziców ucznia;
- 3) nauczyciela, wychowawcy grupy wychowawczej lub specjalisty, prowadzącego zajęcia z uczniem;
- 4) poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- 5) asystenta edukacji romskiej;
- 6) pomocy nauczyciela.

3. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana uczniom w formie:

- 1) klas terapeutycznych;
- 2) zajęć rozwijających uzdolnienia;
- 3) zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;
- 4) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- 5) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- 6) porad i konsultacji.

Zajęcia o charakterze terapeutycznym muszą być prowadzone przez specjalistę posiadającego kompetencje potwierdzone zaświadczeniem do prowadzenia specjalistycznych zajęć terapeutycznych.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana rodzicom uczniów i nauczycielom w formie porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń.

4. Zadania dyrektora szkoły w ramach organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole:

- 1) Dyrektor odpowiada za przygotowanie rady pedagogicznej do udzielania pomocy – psychologiczno – pedagogicznej w szkole, przedszkolu, placówce.
- 2) Dyrektor odpowiada za realizację pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole.
- 3) Dyrektor tworzy procedurę udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole.
- 4) Dyrektor przyjmuje wniosek (pisemnie lub ustnie) o udzielenie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole.
- 5) Dyrektor dokonuje analizy wniosku.
- 6) Dyrektor tworzy zespół.
- 7) Dyrektor szkoły wyznacza koordynatora pracy zespołu. Pracą kilku zespołów może koordynować jedna osoba.
- 8) Dyrektor:
 - a) wyznacza miejsce posiedzenia zespołu,
 - b) zaprasza specjalistę/tów na posiedzenie zespołu,
 - c) powiadamia pisemnie rodzica o posiedzeniu zespołu. Rodzice ucznia mogą uczestniczyć w spotkaniach zespołu.
- 9) Dyrektor weryfikuje i zatwierdza zaproponowane przez zespół dla ucznia formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, niezwłocznie po dokonaniu odpowiednich ustaleń.
- 10) Dyrektor podpisuje ostateczną wersję ustaleń zespołu dotyczących udzielanej pomocy.
- 11) Dyrektor szkoły informuje na piśmie rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia o ustalonych dla ucznia formach, sposobach i okresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, niezwłocznie po dokonaniu ustaleń.
- 12) Dyrektor monitoruje, przeprowadza ewaluację, udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
- 13) Na podstawie oceny dokonanej przez zespół, dyrektor szkoły decyduje o wcześniejszym lub terminowym zakończeniu udzielania uczniowi danej formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- 14) Za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia dyrektor szkoły, do której uczeń uczęszczał, przekazuje kopię karty do szkoły lub placówki, do której uczeń został przyjęty.

5. Zadania pedagoga i psychologa szkolnego w ramach organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole:

- 1) Prowadzenie badań i działań diagnostycznych dotyczących poszczególnych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, a także wspieranie mocnych stron uczniów;
Badania diagnostyczne mogą być prowadzone po spełnieniu warunków koniecznych:
 - a) odpowiednie wykształcenie do prowadzenia danego typu badań,
 - b) zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych do badania,
 - c) uzyskanie zgody rodziców/ prawnych opiekunów ucznia.
- 2) Minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz realizacja różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym poszczególnych uczniów;
- 3) Prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej.
Tego typu działania wymagają:
 - a) kwalifikacji do prowadzenia danego typu terapii,
 - b) zgody rodziców/ prawnych opiekunów ucznia na piśmie,

- c) warunków lokalowych i bazowych placówki do prowadzenia terapii,
- d) odpowiednich warunków związanych z wymaganiami terapii,
- e) prowadzenia dokumentacji przebiegu terapii,
- f) odpowiedniego zabezpieczenia dokumentacji.

6. Do zadań nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz specjalistów zatrudnionych w szkole, w tym pedagoga i psychologa szkolnego należą następujące działania:

- 1) Rozpoznanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych, oraz zaplanowanie sposobów ich zaspokojenia, wynikających w szczególności:
 - a) z niepełnosprawności;
 - b) z niedostosowania społecznego;
 - c) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
 - d) ze szczególnych uzdolnień;
 - e) ze specyficznych trudności w uczeniu się;
 - f) z zaburzeń komunikacji językowej;
 - g) z choroby przewlekłej;
 - h) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
 - i) z niepowodzeń edukacyjnych;
 - j) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi;
 - k) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.
- 2) Wspieranie rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów.
- 3) Prowadzenie działań pedagogicznych:
 - a) doradztwo edukacyjno-zawodowe;
 - b) rozpoznanie zainteresowań i uzdolnień uczniów, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych, oraz zaplanowanie wsparcia związanego z rozwijaniem zainteresowań i uzdolnień uczniów.
- 4) Koordynowanie lub udział w pracach zespołu ds. pomocy psychologiczno- pedagogicznej składającego się z nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz specjalistów, prowadzących zajęcia z uczniem.

7. Procedura organizowania pomocy psychologiczno – pedagogicznej szkole.

- 1) Zgłoszenie poprzez złożenie wniosku na piśmie dyrektorowi przedszkola/ szkoły o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno- pedagogiczną na terenie szkoły.
 - 2) Dla ucznia posiadającego: orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej — dyrektor tworzy zespół ds. pomocy psychologiczno- pedagogicznej niezwłocznie po otrzymaniu orzeczenia lub opinii.
 - 3) Dla ucznia, który nie posiada orzeczenia lub opinii wymienionych w pkt 2), dyrektor, po przekazaniu przez nauczyciela, wychowawcę grupy wychowawczej lub specjalistę informacji o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, po analizie wniosku i zebraniu potrzebnych informacji, niezwłocznie tworzy zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla danego ucznia.
 - 4) Dyrektor powołuje koordynatora zespołu.
 - 5) Zespół analizuje potrzeby ucznia i wypracowuje odpowiednie formy pomocy
 - a) w przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego - zespół opracowuje Indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny.
 - b) w przypadku pozostałych uczniów - zespół opracowuje Kartę indywidualnych potrzeb ucznia (dla każdego ucznia) oraz Plan działań wspierających (dla każdego ucznia lub kilorga uczniów o jednakowych lub zbliżonych potrzebach).
- przekazuje ustalenia zespołu dyrektorowi do zatwierdzenia.

- 6) Dyrektor po ostatecznym ustaleniu zakresu pomocy, przekazuje rodzicom ucznia informację w formie pisemnej.
- 7) Wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń monitoruje efekty udzielanej pomocy i przekazuje uwagi zespołowi. Jeżeli zaistnieje taka potrzeba zespół ponownie zbiera się, analizuje informacje wychowawcy i modyfikuje formy pomocy.
- 8) Zespół dokonuje ewaluacji pomocy - o wynikach informuje dyrektora, opracowuje dalsze kroki w udzielaniu pomocy uczniowi.
- 9) Dokumentacja: Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia jest przechowywana w gabinecie pomocy psychologiczno- pedagogicznej (z zachowaniem bezpieczeństwa dokumentacji).
- 10) Po zakończeniu etapu edukacyjnego Karta jest przekazywana rodzicom (oryginał), a kopia stanowi załącznik do arkusza ocen.

8. Dokumentacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

- 1) Indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny (IPET) jest opracowywany w przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i zawiera:
 - a) cele edukacyjne i terapeutyczne (ogólne i szczegółowe)
 - b) dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia
 - c) rodzaj i zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, w tym przypadku
 - ucznia niepełnosprawnego – zakres działań o charakterze rewalidacyjnym,
 - ucznia niedostosowanego społecznie - zakres działań o charakterze resocjalizacyjnym,
 - ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym - zakres działań o charakterze socjoterapeutycznym
 - d) formy i metody pracy z uczniem
 - e) formy, sposoby i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz wymiar godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane, ustalone przez dyrektora szkoły
 - f) działania wspierające rodziców oraz zakres współdziałania z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży
 - g) zajęcia rewalidacyjne i resocjalizacyjne oraz inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia
 - h) zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia w realizacji zadań
 - IPET zawiera informacje o sposobach monitorowania i ewaluacji pracy z uczniem, musi uwzględniać zapisy zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, opracowuje się go na okres, na który zostało wydane orzeczenie, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny.
- 2) Karta indywidualnych potrzeb ucznia (KIPU) jest opracowywana dla pojedynczego ucznia i zawiera:
 - a) dane ucznia (imię, nazwisko, klasa, nazwa szkoły)
 - b) informację dotyczącą
 - orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub opinii poradni psychologiczno- pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej (z podaniem numeru i daty wydania orzeczenia lub opinii)
 - potrzeby objęcia ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną stwierdzoną w wyniku przeprowadzonych badań pedagogicznych
 - c) określenie zakresu wymaganej przez ucznia pomocy psychologiczno – pedagogicznej z uwagi na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizycznych
 - d) zalecane przez zespół formy, sposoby i okresy udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej

- e) ustalone przez dyrektora formy, sposoby i okresy udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz wymiar godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane
 - f) ocenę efektywności pomocy psychologiczno – pedagogicznej
 - g) terminy spotkań zespołu
 - h) podpisy osób biorących udział w poszczególnych spotkaniach zespołu
- KIPU zawiera informacje o sposobach monitorowania i ewaluacji pracy z uczniem
- 3) Plan działań wspierających (PDW) jest opracowywany dla każdego ucznia lub kilkorga uczniów o jednakowych lub zbliżonych potrzebach i zawiera:
- a) cele do osiągnięcia w zakresie, w którym uczeń wymaga pomocy psychologiczno – pedagogicznej
 - b) działania realizowane z uczniem w ramach poszczególnych form i sposobów udzielania uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej
 - c) metody pracy z uczniem
 - i) zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia
 - d) działania wspierające rodziców ucznia
 - j) w zależności od potrzeb - zakres współdziałania z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży
- na podstawie oceny efektywności odbywa się modyfikacja PDW do realizacji na kolejnym etapie.

XIV. Współpraca ze środowiskiem lokalnym.

Organizacja współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi:

- 1) Szkoła zapewnia uczniom pomoc psychologiczną i pedagogiczną przy współpracy z wyspecjalizowanymi jednostkami, w tym z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Sosnowcu.
- 2) W zakresie indywidualnej opieki pedagogiczno-psychologicznej do zadań szkoły należy:
 - o przygotowywanie wniosków do poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu stwierdzenia podłoża braków i ich form usunięcia;
 - o udzielanie uczniom pomocy w eliminowaniu napięć psychicznych nawarstwiających się na tle niepowodzeń szkolnych;
 - o udzielanie porad uczniom w rozwiązywaniu trudności na tle konfliktów rodzinnych;
 - o udzielanie porad i pomocy uczniom posiadającym trudności w kontaktach rówieśniczych i środowiskowych;
 - o wnioskowanie o kierowanie spraw uczniów z rodzin zaniedbanych środowiskowo do odpowiednich sądów dla nieletnich;
 - o wnioskowanie o skierowanie uczniów osieroconych i opuszczonych do placówek opieki całkowitej.
- 3) Rola pracowników poradni psychologiczno – pedagogicznych dotycząca wspierania szkoły:
 - a) pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży;
 - b) wspieranie nauczycieli w rozpoznawaniu ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się;
 - c) współpraca przy opracowywaniu i realizowaniu Indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych i Planów działań wspierających;
 - d) współpraca w udzielaniu i organizowaniu przez szkoły pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
 - e) wspieranie nauczycieli szkół w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego.

Zasady współpracy wychowawczej z samorządami:

- 1) Kształtowanie u uczniów poczucia przynależności regionalnej.
- 2) Udział uczniów w akcjach na rzecz szkoły, gminy, miasta.
- 3) Organizowanie spotkań z osobami będącymi autorytetami w środowisku lokalnym.
- 4) Udział przedstawicieli władz samorządowych i organizacji społecznych w uroczystościach szkolnych

XV. Opiekuńcza rola szkoły

Opieka to działalność polegająca na pomocy ludziom, którzy z różnych względów nie mogą bądź nie potrafią samodzielnie zaspokajać własnych potrzeb. Działanie podejmowane w stosunku do młodzieży ze szkoły ponadgimnazjalnej mają za zadanie pomoc w sytuacjach kryzysowych, a przede wszystkim wdrażanie do stopniowego podejmowania odpowiedzialności za swoje życie. Niemożliwe jest zrealizowanie celów stawianych przed wychowaniem bez jednoczesnej troski o optymalny poziom zaspokajania materialnych i emocjonalnych potrzeb wychowanka. Opiekuńcza funkcja szkoły przejawia się w następujących działaniach:

- opracowanie szczególnych programów indywidualnego nauczania dla uczniów z trudnościami w nauce lub przejawiających szczególne zainteresowania lub pasje
- określenie celów i opracowanie programów indywidualnych programów pracy wychowawczej z uczniami ze środowisk zagrożonych patologiami społecznymi (np.: zażywających narkotyki, pijących alkohol, lub uczniów z problemami przystosowawczymi do środowiska)
- planowanie działań w stosunku do uczniów, którzy znaleźli się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej.

Interwencja kryzysowa.

Interwencja kryzysowa ma miejsce w sytuacji kryzysu, który może być spowodowany różnymi czynnikami. Zdarzeniami obciążającymi, które mogą zmienić bieg życia szkoły i mieć traumatyczne skutki są m.in. nagła śmierć wśród uczniów, nauczycieli, osób znanych, samobójstwa wśród uczniów, nauczycieli, osób znanych, nieszczęśliwe wypadki w szkole, zdarzenia z dużą ilością poszkodowanych, zdarzenia, o których informacja „porusza cały świat” pomimo dużej odległości terytorialnej od miejsca zdarzenia. W przypadku każdego takiego zdarzenia, które z powodu swej intensywności lub obciążenia może być przeżywane przez uczniów lub nauczycieli jako trauma, podejmowane są działania związane z interwencją kryzysową. Działania te podejmuje, powołany przez dyrektora zespół interwencji kryzysowej. Celem jego działania jest tak szybko jak to możliwe wprowadzić normalność w życie szkoły i uruchomić zdrowy proces przepracowania kryzysu (traumy). Członkowie powołanego zespołu na bieżąco doskonalą swoje umiejętności w tym zakresie.

XVI. Efekty działań

Model absolwenta:

Absolwent naszej szkoły to młody człowiek świadomy własnej wyjątkowości i drzemiących w nim możliwości.

1. Jest świadomy swych korzeni:
 - o ma ugruntowane poczucie tożsamości narodowej, wywodzące się z tożsamości regionalnej,
 - o na gruncie miłości do małej ojczyzny rozwija tożsamość europejską,
 - o szanuje swoich przodków,
 - o ma szacunek dla przyrody i świadomość, że jest jej częścią.
2. Twórczo przekształca rzeczywistość:
 - o jest przedsiębiorczy, podejmuje wyzwania, inicjuje kreatywne przemiany,

- potrafi kierować swoim rozwojem,
 - dąży do samodoskonalenia,
 - stosuje najnowsze zdobycze rewolucji technologicznej,
 - osiąga cel na drodze uczciwości, prawdy, rzetelnej pracy,
 - rozwija swą wrażliwość na piękno.
3. Cechuje go tolerancja, odpowiedzialność i otwartość na innych:
- uznaje wszelką odmienność,
 - posiada umiejętność prowadzenia dialogu,
 - skutecznie komunikuje się z otoczeniem,
 - potrafi negocjować i pracować w zespole,
 - podejmuje decyzje grupowe,
 - twórczo rozwiązuje konflikty,
 - cechuje go duży stopień odpowiedzialności za innych i za siebie,
 - zna swe prawa i obowiązki.
4. Jest wyposażony we wszechstronną wiedzę o sobie i świecie:
- potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy i samodzielnie selekcjonować informacje,
 - jest świadomym użytkownikiem kultury,
 - cechuje go dociekliwość poznawcza,
 - zachowuje obiektywizm,
 - zna swe dobre i słabe strony,
 - świadomie kształtuje swój charakter,
 - potrafi rozpoznawać i radzić sobie z emocjami i negatywnymi uczuciami.
5. Prowadzi zdrowy tryb życia:
- jest wyposażony w podstawową wiedzę o uzależnieniach różnego typu i potrafi świadomie ich unikać,
 - rozumie potrzebę higienicznego trybu życia,
 - zna sposoby radzenia sobie ze stresem.

Przewidywane efekty działań wychowawczych:

1. Wszechstronny rozwój osobowości ucznia.
2. Integracja uczniów w klasach.
3. Pełniejsza samowiedza i sprawniejsze funkcjonowanie.
4. Rozwój poczucia własnej wartości, zaufania dla siebie i osobistych możliwości oraz umiejętności życia w zgodzie z sobą.
5. Radzenie sobie z trudnościami emocjonalnymi.
6. Poczucie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły.
7. Demokratyzacja życia społeczności szkolnej.
8. Respektowanie praw osobistych uczniów i nauczycieli.
9. Przygotowanie do życia zawodowego.
10. Profilaktyka niedostosowania społecznego i uzależnień.
11. Wdrożenie do zdrowego stylu życia.
12. Indywidualne diagnozowanie sytuacji i możliwości uczniów oraz dostosowanie na tej podstawie postępowania wychowawczego do ich indywidualnych potrzeb.
13. Systematyczna, indywidualna i zespołowa praca nauczycieli nad rozwojem osobistych umiejętności wychowawczych.
14. Zespołowe podejmowanie decyzji przez nauczycieli, planowanie i przeprowadzanie spotkań diagnostycznych, organizacyjnych, superwizje.

Ewaluacja:

Ewaluacja to oszacowanie wartości wdrożonego programu, wyciąganie wniosków o jego skuteczności. Istotą ewaluacji jest wnioskowanie o wartości danego przedsięwzięcia na podstawie uzyskanej informacji zwrotnej od osób uczestniczących w jego realizacji.

Przekazywaniu i uzyskiwaniu informacji zwrotnych służyć będą ankiety ewaluacyjne, a także obserwacja (w tym także uczestnicząca), wywiad, rozmowa, pozyskiwanie danych na podstawie analizy dokumentów.

Główne pola ewaluacji to:

1) Uczniowie

- stosunek uczniów do szkoły i poszczególnych jej pracowników,
- stosunek do systemu oceniania postępów w nauce i zachowania,
- umiejętność samooceny,
- umiejętności interpersonalne,
- samopoczucie podczas pobytu w szkole, ocena stwarzanych przez szkołę warunków pracy i wypoczynku,
- oczekiwania wobec szkoły dotyczące programu zajęć dodatkowych i nadobowiązkowych,
- badanie uzdolnień i aspiracji edukacyjnych dzieci,
- badanie postaw prozdrowotnych (szczególnie uzależnienia),
- badanie poczucia bezpieczeństwa w szkole.

2) Rodzice

- poznawanie środowiska wychowawczego rodzin uczniów,
- stopień znajomości programu wychowawczego szkoły,
- ocena sposobów realizacji programu i wszystkich działań szkoły,
- badanie oczekiwań wobec szkoły,
- ocena poziomu współpracy ze szkołą,
- najbardziej pożądane i oczekiwane formy pomocy rodzinom,
- sytuacja materialna rodzin.

3) Nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni

- stosunek do założeń programu wychowawczego,
- stosowane sposoby oceny i stosunek nauczycieli do rywalizacji między uczniami,
- ocena jakości pracy szkoły w aspekcie wychowawczym,
- dyscyplina w czasie zajęć lekcyjnych a efekty edukacyjne,
- atmosfera w pracy,
- stosunek do dokształcania i doskonalenia zawodowego.

XVII. Profilaktyka uzależnień

Profilaktyka uzależnień jest nieodłącznym elementem programu wychowawczego szkoły. Głównym jej celem jest kształtowanie dojrzałej postawy wobec wszystkich aspektów życia. Dlatego działania profilaktyczne mają charakter integralny i obejmują wymiar fizyczny, emocjonalny, intelektualny, moralny, duchowy, społeczny człowieka.

Prowadzone są trzech kierunkach:

- skupienie na osobie wychowanka
- uczenie pozytywnych kompetencji
- całościowe ujmowanie wychowanka i uczenie odpowiedzialności we wszystkich aspektach życia.

Tak rozumiana polityka realizowana jest przez wszystkich nauczycieli na prowadzonych przez siebie zajęciach w zależności od ich tematyki i charakteru, jak również w ramach dodatkowych czynności i innych kontaktów z młodzieżą. Obok tych działań realizowane są programy profilaktyczne skierowane do poszczególnych grup młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Szkoła współpracuje również z instytucjami pozaszkolnymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień oraz pomocą osobom uzależnionym.

XVIII. Postępowanie w sytuacjach trudnych wychowawczo

Postępowanie w sytuacjach trudnych wychowawczo reguluje stworzona w tym celu procedura. Procedura postępowania zobowiązuje nauczycieli i wychowawców do konsekwentnego postępowania z uczniami sprawiającymi trudności, aby uniknąć prostego schematu zachowania nauczycieli i wychowawców w stosunku do ucznia w rodzaju: „złe zachowanie ucznia - dyrektor - kara”. Celem opracowania tej strategii w naszej szkole jest wskazanie nauczycielom i wychowawcom kolejnych poziomów rozwiązywania problemów wychowawczych i twórczego rozwijania swoich umiejętności wychowawczych oraz tworzenia skutecznego procesu wychowawczego realizowanego przez zespoły nauczycieli w relacji z wychowankami.

W przypadku wyczerpania własnych środków i sposobów oddziaływania przez wychowawcę do współpracy zapraszani są kolejni specjaliści pracujący w szkole poza nią.

Ze strategią i procedurami postępowania w sytuacjach trudnych zapoznają się wszyscy wychowawcy klas na spotkaniach Rady Pedagogicznej. Ponadto wychowawcy klas, zwłaszcza klas pierwszych są zobowiązani do zapoznania się z dokumentacją uczniów oraz rozpoznania ich sytuacji i środowiska rodzinnego w indywidualnym kontakcie z uczniami i rodzicami.

Procedura rozpatruje postępowanie w sytuacjach trudnych wychowawczo na trzech poziomach:

- I poziom – praca wychowawcza wychowawcy klasy
- II poziom – praca wychowawcza pedagoga szkolnego
- III poziom – praca wychowawcza dyrektora szkoły

I. Poziom: Praca wychowawcza wychowawcy lub nauczyciela

- 1) Rozmowa indywidualna wychowawcy lub nauczyciela z uczniem (uczniemi) – wyjaśnienie wersji wszystkich stron uczestniczących w konflikcie.
- 2) Rozmowa nauczyciela lub wychowawcy z uczniem w obecności klasy.
- 3) Jasne i czytelne sformułowanie pouczenia wychowawczego przez nauczyciela lub wychowawcę dla ucznia – określenie oczekiwań wobec zachowania ucznia.
- 4) Odnotowanie zaistniałego faktu oraz podjętych przez wychowawcę działań wraz z oceną ich skuteczności w dokumentacji wychowawcy klasowego (teczka klasy).
- 5) Przekazanie rodzicom informacji ustnej lub pisemnej, przez wychowawcę na temat zachowania ucznia.
- 6) O uczniach sprawiających problemy na dyżurach nauczyciel dyżurujący przekazuje informacje do wychowawcy klasy.
- 7) Zastosowanie kary w postaci upomnienia wychowawcy – pisemne (odnotowanie upomnienia w dzienniku).

II. Poziom: Praca wychowawcza pedagoga i psychologa szkolnego

- 1) Poinformowanie o zaistniałej trudnej sytuacji pedagoga / psychologa szkolnego (skierowanie do pedagoga / psychologa)
- 2) Indywidualna rozmowa wychowawcza pedagoga/psychologa szkolnego z uczniem, w razie potrzeby w obecności wychowawcy klasy.
- 3) Rozmowa wychowawcza rodzica z uczniem w obecności pedagoga/psychologa oraz wychowawcy (wezwanie rodzica do szkoły – rozmowa ostrzegawcza).
- 4) Sytuacje wyjątkowo trudne – zwołanie nadzwyczajnego posiedzenia zespołu wychowawczego i opracowanie wspólnej strategii postępowania (ewentualnie wnioski o udzielenie wyższego stopnia kary zgodnie ze statutem szkoły).
- 5) Spotkania wychowawcze z klasą pedagoga/psychologa szkolnego i wychowawcy klasy oraz rodziców.
- 6) Wypracowanie klasowych sposobów rozwiązania sytuacji konfliktowej w klasie (interwencja klasy jako zespołu) na godzinie wychowawczej z udziałem pedagoga/psychologa (cykl spotkań) i wychowawcy klasy.
- 7) Spotkanie wychowawcze w przypadku braku poprawy z zaproszoną osobą – np. dzielnicowym.

- 8) Zgłoszenie sytuacji wyjątkowo trudnej wychowawczo (w przypadku wyczerpania dostępnych środków wychowawczych) do dyrektora szkoły.

III. Poziom: Praca wychowawcza dyrektora szkoły

- 1) Zapoznanie z przebiegiem dotychczasowych udokumentowanych działań wychowawczych wychowawcy i pedagoga.
- 2) Rozmowa indywidualna dyrektora z uczniem (lub uczniami)
- 3) Rozmowa indywidualna rodzica w obecności dyrektora szkoły z dzieckiem.
- 4) Spotkanie dyrektora szkoły z zespołem klasowym i uczniami w przypadku konfliktu wewnątrzklasowego (rozmowa wychowawcza).
- 5) Rozmowa dyrektora z rodzicami na klasowym zebraniu rodzicielskim.
- 6) Zebranie uczniów i rodziców z dyrektorem.
- 7) Wypracowanie wspólnych form wychowawczych w stosunku do uczniów.
- 8) Udzielenie regulaminowych kar zapisanych w statucie szkoły i WSO.

XIX. Współpraca z rodzicami

Cele współpracy:

- 1) Zwiększenie zaangażowania rodziców w sprawy kształcenia, wychowania i sprawowania właściwej opieki nad młodzieżą;
- 2) Rozwijanie poczucia współodpowiedzialności rodziców za efekty kształcenia i wychowania, dążenie do usprawnienia pracy wychowawczej z uczniami,
- 3) Uświadamianie rodzicom i nauczycielom, że wielostronny rozwój dziecka zależy od wspólnie realizowanych działań przez dom i szkołę;
- 4) Wytworzenie i wzmocnienie więzi emocjonalnej między nauczycielami i rodzicami.

Formy współpracy:

- 1) Zebrania ogólne (plenarne);
- 2) Zebrania klasowe – wywiadówki;
- 3) Rozmowy indywidualne z wychowawcą, pedagogiem i psychologiem szkolnym lub dyrektorem;
- 4) Konsultacje z psychologiem i pedagogiem szkolnym, nauczycielami przedmiotów;
- 5) Dni otwarte szkoły;
- 6) Szkolenia rodziców
- 7) Spotkania z zaproszonymi gośćmi (prelekcje, wykłady);
- 8) Kontakty telefoniczne, korespondencja.

Zasady współpracy:

- 1) Zasada pozytywnej motywacji;
- 2) Zasada partnerstwa i wzajemnego szacunku;
- 3) Zasada wielostronnego przepływu informacji;
- 4) Zasada jedności oddziaływań;
- 5) Zasada aktywnej i systematycznej współpracy.

Procedury osiągnięcia celów

Poznawanie oczekiwań i potrzeb rodziców w stosunku do szkoły.			
<i>Zadania</i>	<i>Sposoby realizacji</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Odpowiedzialny</i>
Zbieranie informacji poprzez: <ul style="list-style-type: none"> zaplanowaną diagnozę oczekiwań rodziców 	Ankietowanie rodziców na różnych poziomach nauczania: I diagnoza: w klasie pierwszej za pomocą ankiety diagnozującej sytuację rodzinną i środowisko ucznia II diagnoza: w wybranych klasach lub wśród przedstawicieli wszystkich klas za pomocą ankiety badającej oczekiwania rodziców wobec szkoły	wrzesień po I semestrze	wychowawcy klas pierwszych Zespół Wychowawczy
<ul style="list-style-type: none"> rozmowy wychowawców na spotkaniach z rodzicami 	Zbieranie uwag i wniosków na zaplanowanych spotkaniach z rodzicami. (protokół z zebrania)	na bieżąco	wychowawcy klas
<ul style="list-style-type: none"> opiniowanie przedsięwzięć planowanych i realizowanych przez szkołę 	Zbieranie opinii oraz sugestii rodziców na temat przedsięwzięć planowanych do realizacji podczas spotkań z rodzicami, zebrań Rady Rodziców (protokół z zebrania)	zgodnie z harmonogramem spotkań	dyrekcja szkoły
Uświadamianie rodzicom ich praw w szkole oraz potrzeb i oczekiwań szkoły w stosunku do rodziców			
<i>Zadania</i>	<i>Sposoby realizacji</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Odpowiedzialny</i>
Zapoznanie rodziców z prawem szkolnym	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie rodziców uczniów klas pierwszych ze Statutem Szkoły oraz WSO oraz przypominanie Statutu i WSO, a także zapoznanie ze zmianami w tych dokumentach rodziców wszystkich klas Zapoznanie na bieżąco rodziców ze szkolnymi regulaminami na spotkaniach z rodzicami oraz poprzez zamieszczanie ich na szkolnych tablicach ogłoszeń. Publikowanie dokumentów szkoły w na stronie www.gimnazjum2.org 	pierwsze spotkania z rodzicami według potrzeb na bieżąco	wychowawcy klas wychowawcy klas administrator strony internetowej

Przekazywanie rodzicom informacji o potrzebach i oczekiwaniach szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmowy wychowawców na spotkaniach z rodzicami, (protokół z zebrania) • Rozmowy nauczycieli, wychowawców, pedagoga i psychologa z rodzicami podczas indywidualnych spotkań (notatka w dzienniku lekcyjnym) • Rozmowy dyrektora z Radą Rodziców, • Zamieszczanie informacji na łamach strony internetowej, na tablicy ogłoszeń. 	<p>zgodnie z harmonogramem spotkań</p> <p>na bieżąco</p> <p>zgodnie z harmonogramem spotkań</p> <p>na bieżąco</p>	<p>wychowawcy klas</p> <p>nauczyciele i wychowawcy, pedagog, psycholog szkolny</p> <p>dyrekcja szkoły</p> <p>administrator strony internetowej, pedagog, psycholog</p>
---	---	---	--

Współpraca w realizacji zadań szkoły.

<i>Zadania</i>	<i>Sposoby realizacji</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Odpowiedzialny</i>
Umożliwianie rodzicom kontaktów z nauczycielami, wychowawcami, dyrekcją.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie spotkań z wychowawcą zgodnie z terminarzem podanym na pierwszym w roku szkolnym spotkaniu. Terminarz opublikowany jest na stronie internetowej • Organizowanie cotygodniowych indywidualnych dyżurów nauczycieli. Informacja o dyżurach na stronie internetowej i na tablicy ogłoszeń. • Wyznaczenie stałych dyżurów dyrektora, wicedyrektorów, pedagoga i psychologa szkolnego. Informacja o dyżurach na stronie internetowej, na tablicy ogłoszeń. • Udostępnienie systemu komunikacji elektronicznej na stronie http://www.gimnazjum2.org. Wszyscy nauczyciele posiadają aktywne konto w systemie, który bez opłat pozwala rodzicom na komunikację z nimi. 	<p>zgodnie z harmonogramem spotkań</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>wychowawcy klas</p> <p>nauczyciele</p> <p>dyrekcja szkoły, pedagog, psycholog</p> <p>nauczyciele, wychowawcy, pedagog, psycholog</p>

Działalność Rady Rodziców na podstawie uchwalonego regulaminu, zgodnie ze Statutem szkoły	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie wspólnych przedsięwzięć. Wspieranie materialne przedsięwzięć realizowanych w szkole wg. preliminarza wydatków ustalonego przez zarząd Rady Rodziców z dyrekcją, Opiniowanie programu wychowawczego, szkolnego planu nauczania, szkolnego zestawu programów nauczania, oceny dorobku zawodowego nauczycieli. 	zgodnie z harmonogramem spotkań i według potrzeb	dyrekcja szkoły
Stwarzanie okoliczności do udziału rodziców w życiu szkoły	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie przez wychowawców imprez o charakterze integracyjnym (plany wychowawcze klas), Organizowanie otwartych imprez i uroczystości szkolnych zgodnie z kalendarzem imprez (informacja na stronie internetowej) 	zgodnie z planami klas zgodnie z kalendarzem imprez	wychowawcy dyrekcja szkoły, wychowawcy, nauczyciele
Wspieranie rodziców w realizacji funkcji wychowawczej i opiekuńczej.			
Zadania	Sposoby realizacji	Termin realizacji	Odpowiedzialny
Dostarczanie rodzicom wiedzy dotyczących rozwoju dziecka	Pedagogizacja rodziców poprzez: <ul style="list-style-type: none"> a. Wykłady, b. Zajęcia otwarte, c. Organizowanie spotkań ze specjalistami, d. Udostępnianie rodzicom przydatnej literatury 	cały rok szkolny	pedagog, psycholog
Doskonalenie umiejętności wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> Porady i pogadanki mające na celu podnoszenie umiejętności wychowawczych, Udostępnianie informacji na temat instytucji wspomagających rodziców w procesie wychowania 	cały rok szkolny	pedagog, psycholog
Współpraca w rozwiązywaniu sytuacji problemowych	Organizowanie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w środowisku szkoły, w tym: kierowanie rodziców do instytucji udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej, medycznej, itp.	cały rok szkolny	pedagog, psycholog

Korzystanie z wiedzy, umiejętności i możliwości rodziców.			
<i>Zadania</i>	<i>Sposoby realizacji</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Odpowiedzialny</i>
Współpraca przy realizacji projektów podnoszących jakość pracy szkoły,	Zapraszanie rodziców do udziału w pracach zespołów zadaniowych realizujących projekty podnoszące jakość pracy szkoły	według potrzeb	zespoły zadaniowe
Korzystanie z wiedzy, zainteresowań i umiejętności rodziców do podnoszenia jakości realizacji celów dydaktyczno-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi, • Organizowanie wycieczek do zakładów pracy rodziców 	według potrzeb	wychowawcy, nauczyciele

**opracował pedagog szkolny wraz z Radą Rodziców
Barbara Pasiak**

Program wchodzi w życie od dnia 10 września 2015 roku po uzgodnieniu z Radą Pedagogiczną w formie uchwały z dnia 10 września 2015 roku. Rady Rodziców Gimnazjum nr 2 przekazała Program do uzgodnień w dniu 9 września 2015 roku.